

Notat

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg om afgivelse af indlæg i den præjudicielle sag ved EU-Domstolen C-442/16, Gusa

1. Indledning

Court of Appeal of Ireland har anmodet EU-Domstolen om en præjudiciel afgørelse om fortolkningen af blandt andet artikel 7 i direktiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (opholdsdirektivet) i forhold til en unionsborgers bevarelse af status som selvstændig erhvervsdrivende.

2. Sagens faktiske omstændigheder

Appellanten, en rumænsk statsborger, drev selvstændig erhvervsvirksomhed som gipsstøber i Irland fra 2008 til 2012, i hvilken periode han betalte skat og sociale sikringsbidrag af sine indtægter. I november 2012 opgav han som følge af mangel på arbejde sin selvstændige erhvervsvirksomhed, hvorefter han tilmeldte sig arbejdsformidlingen som arbejdssøgende og ansøgte om "ydelse til arbejdssøgende". Ansøgningen blev af de irske myndigheder afslået med den begrundelse, at appellanten ikke havde ret til ophold i Irland, hvilket efter irsk ret er en betingelse for at være berettiget til ydelsen. Appellanten indbragte afgørelsen for retten, og sagen verserer nu for Court of Appeal of Ireland.

Appellanten har under sagen gjort gældende, at han på ansøgningstidspunktet var uforskyldt arbejdsløs efter at have haft lønnet beskæftigelse i mere end et år, jf. opholdsdirektivets artikel 7, stk. 3, litra b, hvorfor han havde bevaret sin ret til ophold som selvstændig erhvervsdrivende i henhold til direktivets artikel 7, stk. 1, litra a, og følgelig havde ret til at modtage "ydelse til arbejdssøgende" i Irland.

Court of Appeal of Ireland har forelagt EU-Domstolen følgende spørgsmål:

1. *Bevarer en unionsborger, som 1) er statsborger i en anden medlemsstat, 2) lovligt har opholdt sig i og arbejdet som selvstændig erhvervsdrivende i en værtsmedlemsstat i omkring fire år, 3) er ophørt med at arbejde eller med sin erhvervsaktivitet som følge af mangel på arbejde og 4) har tilmeldt sig ar-*

18. november 2016

Familiesammenføring
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Charlotte Berendtsen

Tel. 61983478
Mail cbn@uibm.dk

Sags nr. 2016 - 13380
Akt-id 152174

bejdsformidlingen som arbejdssøgende, sin status som selvstændig erhvervsdrivende i henhold til artikel 7, stk. 1, litra a), i direktiv 2004/38/EF enten i medfør af direktivets artikel 7, stk. 3, litra b), eller på anden måde?

2. *Hvis ikke, bevarer han da sin ret til ophold i værtsmedlemsstaten uden at han opfylder kriterierne i artikel 7, stk. 1, litra b) eller c), i direktiv 2004/38/EF, eller er han kun beskyttet mod udsendelse i henhold til artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2004/38/EF?*
3. *Hvis ikke, er et afslag på ydelse til arbejdssøgende (som er en særlig, ikke bidragspligtig kontantydelse i henhold til artikel 70 i forordning nr. 883/2004/EF) i forhold til en sådan person, fordi vedkommende ikke har kunnet dokumentere en ret til at opholde sig i værtsmedlemsstaten, forenelig med EU-retten, og navnlig artikel 4 i forordning nr. 883/2004/EF?*

3. Regeringens interesse i den præjudicielle sag

Regeringens interesse i sagen angår den afgrænsning af begrebet "selvstændig erhvervsdrivende" i opholdsdirektivet, som sagen kan give anledning til, og knytter sig i den forbindelse til det første præjudicielle spørgsmål.

Enhver unionsborger har i henhold til opholdsdirektivets artikel 7, stk. 1, litra a, ret til at opholde sig på en anden medlemsstats område i mere end tre måneder, hvis den pågældende er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende.

En unionsborger, der ikke længere er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, bevarer i medfør af opholdsdirektivets artikel 7, stk. 3, litra b, sin status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, hvis den pågældende er uforskyldt arbejdsløs efter at have haft lønnet beskæftigelse i mere end et år, og dette er behørigt konstateret, og vedkommende tilmelder sig arbejdsformidlingen som arbejdssøgende.

Omdrejningspunktet for det første præjudicielle spørgsmål er, om opholdsdirektivets artikel 7, stk. 3, litra b, om bevarelse af status skal fortolkes således, at bestemmelsen finder anvendelse for såvel personer, der har været arbejdstagere, som personer, der har været selvstændige erhvervsdrivende.

Opholdsdirektivets artikel 7, stk. 3, litra b, er i dansk ret gennemført ved § 3, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 474 af 12. maj 2011 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler (EU-opholdsbekendtgørelsen). En unionsborger bevarer efter denne bestemmelse sin status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, hvis unionsborgeren er uforskyldt arbejdsløs efter at have haft lønnet beskæftigelse eller været selvstændig erhvervsdrivende i mere end 1 år, hvilket er behørigt konstateret, og har tilmeldt sig jobcentret som arbejdssøgende.

Det er således regeringens opfattelse, at det første præjudicielle spørgsmål skal besvares bekræftende.

Uanset dette, og selvom der i sagen ikke er rejst spørgsmål om appellants status som selvstændig erhvervsdrivende i den erhvervsaktive periode, kan det ikke udelukkes, at sagen vil give anledning til, at EU-Domstolen udtaler sig om, hvad der i henhold til EU-retten nærmere skal forstås ved begrebet "selvstændig erhvervsdrivende".

Retten til at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed i andre medlemsstater (etableringsfriheden) er reguleret i artikel 49 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde. Begrebet "selvstændig erhvervsvirksomhed" i artikel 49's forstand er et selvstændigt EU-retligt begreb, som ikke kan fortolkes indskrænkende.

Den danske regering vil på den baggrund afgive indlæg i sagen.

Den danske regering vil i indlægget argumentere for, at det tilkommer de nationale myndigheder konkret at vurdere, om en unionsborger skal betragtes som selvstændig erhvervsdrivende. Regeringen vil argumentere for, at de nationale myndigheder har kompetencen til og er bedst egnede til at undersøge de faktiske omstændigheder og forhold, der er afgørende for, om en unionsborger kan kvalificeres som selvstændig erhvervsdrivende. Hertil vil regeringen i overensstemmelse med dansk praksis nærmere argumentere for, at myndighederne kan anvende kriterier, som sikrer, at der er grundlag for at vurdere, om der reelt er tale om selvstændig erhvervsvirksomhed.

I praksis er det Statsforvaltningen og Udlændingestyrelsen som klageinstans, der vurderer, om en unionsborger kan betragtes som selvstændig erhvervsdrivende i Danmark i henhold til EU-retten. Myndighederne følger retningslinjer, hvorefter der kan lægges vægt på bl.a. oplysninger om, hvorvidt virksomheden udøves nogenlunde regelmæssigt og gennem en ikke helt kort periode, oplysninger om momsindbetalinger og om årsopgørelser. Statsforvaltningen foretager kontrol af, at unionsborgeren rent faktisk udøver selvstændig erhvervsvirksomhed. Erhvervsvirksomheden behøver ikke give overskud, idet det afgørende er, at unionsborgeren rent faktisk udøver selvstændig erhvervsvirksomhed.